

EL DAVANTAL de PERE CALDERS

Un bell morir tota una vida honora

L'eutanàsia va fent via, s'obre camí. Les coses tristes tenen una sort especial, sembla que gaudeixin d'allò que en diem «bona premsa».

Que consti que jo, en alguna ocasió, he defensat l'eutanàsia, en el sentit de reclamar —com a un dret essencial de la persona humana— la facultat de morir d'una manera digna, no tan sols des del punt de vista de l'esperit, sinó també de la matèria.

Ens acabem d'assabentar que el govern holandès ha autoritzat o, almenys, despenalitzat, l'eutanàsia. Un avenç legal que tindrà imitadors... De tota manera, amb permís institucionalitzat o sense, es té la sensació que l'eutanàsia ha estat prolixament aplicada al llarg de la història. Coincidint, gairebé, amb la notícia de la liberalització holandesa, els diaris ens van donar una informació francament sensacional: al rei Jordi V d'Anglaterra van donar-li una empenteta pietosa perquè es decidís a morir, un ajut a base de cocaïna i de morfina injectat a la jugular que el deixà (tal com diuen d'una manera molt expressiva en algunes repúbliques americanes), «indiferent». O sigui en un estat de fora de joc definitiu.

Tota la notícia és molt britànica. Es veu que el príncep de Gal·les, d'acord amb la reina Maria, van autoritzar lord Dawson —el metge de la reial capçalera— perquè precipités els esdeveniments. Això, ni caldria dir-ho, després d'assegurar-se que l'il·lustre pacient no tenia remei.

Però, sobretot, que no sembli que es van precipitar. Dins el dolor que els devia afligir, pensaren en tot. L'historiador Francis Watson (que és el qui ens ha donat detalls de l'històric episodi), explica que els eximis parents del mort en perspectiva van tenir uns escrúpols delicadíssims: volien que l'òbit es produís amb precisió, en una hora en punt, perquè la nota necrològica —d'un elevat to imperial, és clar— aparegués als diaris del matí, més seriosos que els de la tarda. Aquests darrers, pel seu matís sensacionalista, no eren tan adequats a la pena de la família.

Devien ésser uns moments d'una gran solemnitat fúnebre. És emocionant imaginar-se lord Dawson fent càlculs entre un rellotge i algun sistema de mesura de la cocaïna i la morfina que permetés puntualitat mortuòria. Ara, quan algun indiscret s'ha atrevit a evocar l'escena, ha merescut una repulsa també molt anglesa: el secretari de premsa de la reina Isabel II, Michael Sea, ha dit que «no cal comentar res, perquè es tracta d'un esdeveniment ocorregut fa molt de temps i els seus principals protagonistes ja són morts».

És exacte. Amb eutanàsia o sense, tot és qüestió de temps. Si l'haguessin deixat morir al seu aire, Jordi V també fóra mort, perquè si el 1936 tenia setanta anys, ara en tindria cent vint i això constituiria un fenomen poc seriós, poc de palau reial.

Com he dit abans, jo crec que l'eutanàsia s'ha aplicat sempre, amb poca o molta discreció. Una mica com els comportaments sexuals de mena íntima i privada (en realitat, ho són tots). El que cal és no perdre el sentit de la mesura ni el món de vista, no voler erigir en bandera d'actuació cívica les urgències de cadascú. Vull dir: ara que l'anem reivindicant de mica en mica, que l'eutanàsia no se'ns converteixi en secció independent dels partits polítics.